

Exam. Code : 216703

Subject Code : 5510

M.A. Political Science 3rd Semester (Batch 2020-22)

HUMAN RIGHTS

Paper—XV

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—80

Note :— Attempt *five* questions in all, selecting at least *one* question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Write an essay on meaning, nature, classification and importance of Human Rights for citizens across the world. 16
2. Critically examine the role of the United Nations in protection and promotion of Human Rights in light of UN Charter provisions. 16

SECTION—B

3. Critically examine the role of NHRC in India in dealing with the cases of human rights violations in India with suitable examples. 16
4. Write a detailed note on the genesis of Universal Declaration of Human Rights, 1948. Do you feel that Human Rights discourse in the 21st century has undergone change ? Give your views. 16

SECTION—C

5. What do you understand by PILs ? Discuss the role of Indian Judiciary in safeguarding Human Rights of citizens in the country. 16
6. Discuss the role of Civil Society Organisations in protection and promotion of Human Rights across the world with suitable examples. 16

SECTION—D

7. Critically examine liberal perspectives on Human Rights. 16
8. Do you think there should be a balance between protection of human rights and fight against terrorism ? Give your views. 16

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 16
2. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 16

ਭਾਗ—ਅ

3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਐਚ.ਆਰ.ਸੀ. ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਢੁੱਕਵੀਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 16
4. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, 1948 ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ ? ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ। 16

ਭਾਗ—ੲ

5. PILs ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16
6. ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

ਭਾਗ—ਸ

7. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 16
8. ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ। 16